

A. Lemberg

KOMUNISTINIO SIAUBO
GRIUVĖSLOSE

Konferencija, kurioje buvo svarstomi nauji tikinčiųjų uždaviniai Vidurio ir Rytų Europos šalyse. Iš lietuvių dalyvaavo kun. V. Aliulis

1990 m. rugpiūčio pabaigoje Amplefortho benediktinų vienuolyne Šiaurės Anglijoje, įvyko trijų dienų tarptautinis teologų ir intelektualų pasitarimas apie naujus K. Bendrijos uždavinius, kuriuos kelia Rytų ir Vidurio Europos permainos. Iš poros šimtų pasitarimo dalyvių apie trisdešimt buvo atvykę iš Sovietų Sąjungos ir kitų Rytų bei Vidurio Europos kraštų. Trūko tiktai Albanijos. Konferencijos dalyviai pasiskirstė į dešimtį diskusijų grupių, kad geriau išgvidentų esamą padėtį, kuri iš komunizmo išsivadavusiose ar išsivaduojančiose šalyse labai nevienoda. Antai sąlygos Vengrijoje ir Lietuvoje labai skiriasi nuo tų, kurios matomos Bulgarijoje ir Rumunijoje.

Matyti stipriasias ir
silpnasias puses

Aplamai visi sutinka, jog kiekvienoje padėtyje reikia tiksliai įvertinti ir tai, kas teigiama, ir tai, kas neigiama. Kitaip tariant, nustatyti, kur glūdi atskirų kraštų tikinčiųjų stiprybė ir silpnybė. Kai kas mano, kad pavyzdžiui, Lenkijoje ir Ukrainoje glaudžius jų ryšius su tautiškumu reikia laikyti tvirtybės šaltiniu. Tačiau kiti linkę manyti, jog tikėjimo ir tautos reikalų suplakimas gali būti labai žalingas. Dar kiti teigia, kad susiskaldymas į konfesijas ir atskirų kraštų Bendrijas ardo krikščionių vienybę. Kyla pavojus, kad atnaujins jų tarpusavio kovą, kuri komunistų persekiojimo laikais buvo atslūgusi.

Vieno kalbėtojo nuomone Rytų Bendrijos daugiau pasitarnauja tautų siekiams, o Vakarų – tautų susitaikymui. Buvęs "Laisvosios Europos" radijo direktorius George Urban'as atkreipė dėmesį į tai, kad Ortodoksų Bendriją Sovietų Sąjungoje kontroliuoja atsilikusi ir išpuikusi, savo vertę žinanti hierarchija, su kuria tikintieji neturi ryšio. Padaugėję krikštai neabejotinas ortodoksų laimėjimas, tačiau labai dažnai religingumo padidėjimas tėra tik išorės dalykas, be gilesnio įsigilinimo į krikščionybės tiesas ir tradiciją. Čekoslovakijoje, Vengrijoje ir Lietuvoje K. Bendrija nepaprastai gerbiama. Tai rodo nuomonių ap-

klausos šiose šalyse. Tačiau kyla pavojus tapti savo populiarumo auka: atsidūrus pačioje garbės viršūnėje, tėra tiktai kelias žemyn, kaip pažymėjo vienas kalbėtojas.

Paukštelis nemoka skraidyti

Kito kalbėtojo nuomone, Rytų ir Vidurio Europos Bendrijos pasiliko tokios, kokios buvo šio šimtmečio vidury, bet jos turi staiga spręsti nūdienos problemas ir tam visiškai nepasirengusios. "Narvelis atidarytas, bet jo paukštelis nebe-moka skraidyti", vaizdingai aiškino vienas kalbėtojas. Sakoma, kad tuo požiūriu tikrą išimtį sudaro Rumunijos baptistai, kurie yra gerai susiorganizavę, turi pajėgių pasauliečių ir naudoja pačius naujausius evangelizavimo būdus. Rytų Bendrijos nėra pasirengusios atremti Vakarų materializmo ir vartotojiškumo bangą, augantį su pasaulėjima, neturi partitės spręsti tokias problemas, kaip

Čiurlionio ansamblio kryžius, pastatytas Lietuvos Kryžių kalne su atitinkamu įrašu. Tai čiurlioniečių padėkos ženklas. Kairėje – ALEKSAS LIUTKUS, dešinėje – Čiurlionio ansamblio dirigentas GEDIMINAS PURLYS
Nuotr. V. Plečkaičio

abortai, pornografija, kuri ypač paplito Vengrijoje. Komunizmas sužlugdė žmonių dorovę, jų atsakomybės jausmą, apbojo Bendrijos veiklą apeigomis. Tačiau persekiojama Rytų Bendrija sukaupe ne paprastai vertingą, patirtį, kad žmonijai būtina Dievo, kad visuomenė be Dievo yra visiškai nepakenčiama. Šią patirtį ji gali perduoti Vakarams ir taip prisidėti prie gilesnio krikščionybės supratimo bei jos vertybių puoselėjimo.

Lietuvos reikalai

Amplefortho pasitarime Lietuvai atstovavo kun. Vaclovas Aliulis. Konferencijoje jis išplatino peticiją, raginančią kelti Baltijos valstybių nepriklausomybės klausimą Europos saugumo ir bendradarbiavimo pasitarime Paryžiuje. "Eime įsitikinę, kad, neišsprendus Pabaltijės problemos, neįmanoma kurti Europos valstybių vietovės, kuri remtųsi teisingumu", sakoma peticijoje.

SEMANARIO MŪSU LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Rua Juventus, 28 Parque da Moóca - CEP 03124
São Paulo - Brasil
Diretor Responsável: VYTAUTAS RACEVIČIUS
Administrador: PETRAS RUKŠYS
Redige Equipe Editorial - Fone: 273-0338

Metinė prenumerata Brazilijoje: Cr\$.1.000,00
Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 35 Dol.
Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 60 Dol.
GARBĖS PRENUMERATORIUS Cr\$.3.000,00

Atskiro numerio kaina Cr\$.20,00
Į P. Ameriką oro paštu: 45 Dol.
Į tolimus kraštus 75 Dol.
Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cr\$.2.000,00

Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anúncios) mokami už skilties (Coluna) centimetra: Cr\$.50,00
Straipsnius ir Korespondenciją Redakcija talso bei tvarko savo nuohūra.
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėju nuomone.
Čekius, Perlaidas ir administracinius laišius rašyti FRANCESCO GAVĖNAS ar PETRAS RUKŠYS var

Lietuviai labai gerbia savo K. Bendriją, ja pasitiki, nes tai vienintelė nesukompromitavusi institucija. Pakeitus konstituciją, jau leidžiamas Lietuvos mokyklose mokyti tikybos, tačiau, kunigo Aliulio žiniomis, tuo kol kas galės pasinaudoti vos trečdalis mokyklų, nes trūksta tikybos mokytojų, vadovėlių, teologijos veikalų. Vaikai labai patenkinami naujomis tikybos pamokomis, bet daugelis jaunuolių yra abejingi, juos labiau domina rokenrolas ir seksas. Kalbėtojas ragino Vakarus finansiškai padėti lietuviams studijuoti Vakarų universitetuose. Lietuvos vyriausybė tikisi, kad K. Bendrija daug nuveiks dorovės atnaujinimo srityje ir remia jos pastangas.

Daug ko trūksta

Liublijanos arkivyskupas Aloyzas Šustaras patvirtino, kad politikos pokyčiai iškėlė Bendrijai naujus uždavinius, kuriems ji tebėra mažai pasirengusi ir negalėjo pasirengti dėl spaudos ir persekiojimų. Trūksta žmonių, įstaigų, mokyklų, kad ji galėtų veiksmingai dalyvauti naujos visuomenės tvarkos kūrimo.

Vengrų katalikų žurnalo redaktorius kun. Laszlo Lukacz irgi pripažino, kad labai trūksta intelektualinių, dvasinių ir medžiaginių išteklių. Ypač bloga vienuolių padėtis: patys jauniausi vienuoliai jau prakopę šešiasdešimt metų, nėra patalpų, kur jie galėtų vesti savo bendrijos gyvenimą. Daugelis tėvų norėtų leisti savo vaikus į katalikų mokyklas, tačiau vienuoliai negali patenkinti jų noro. Ir ligoninės norėtų turėti daugiau vienuolių seselių, tačiau ir iš jų jauniausios jau pasiekė pensijos amžių. Trūksta tikybos mokytojų mokyklose. Naujoji karta išauklėta be jokio krikščionybės supratimo, reikia užpildyti milžinišką žinių spragą. Todėl kun. Lukacz sako, kad K. Bendrijai tiesiog neįmanoma patenkinti šios visuomenės lūkesčius.

CIRURGIOS DENTISTAS

Dr. Jonas Niciporciukas
Dr. Paulo R. Niciporciukas

Rua Cap. Pacheco Chaves, 1206 - 10 and.
V. Prudente - Fone: 273-6696

Sunkus palikimas

Lenkijos katalikų žurnalo Znak redaktorius Stefanus Wilanowicz kalbėjo apie sunkų ir liūdną komunizmo palikimą, kurį sudaro dorovės nuosmukis, intelekto atrofija, reliatyvizmas, abejingumas, pasyvumas. Evangelizavimo užduoties turi imtis "iš dalies sunaikinta, iš dalies bejėgė, iš dalies pogrindyje" esanti tikinčiųjų Bendrija. Tikrai Lenkijoje ji išėjo laimėtoja. Komunizmo ideologija žlugo, tačiau pasiliko jos padariniai: visuomenės dorovės degradavimas, gilūs visuomenės skirtumai ir susiskaldymas, dezorientuoti žmonės, nepajėgūs imtis iniciatyvos ir bendradarbiauti. Solidarumo dešimtmetis Lenkijoje padėjo išvengti nelaimės. Jis išmokė žmones nepriklausomai galvoti, ryžtingai veikti ir bendrai darbuotis, atgaivino prisirišimą prie pagrindinių vertybių.

Nauji pavojai

Budapešto protestantų pastorius Geza Nemeth kalbėjo apie naujai kylančią tautiškumo problemą. Po dešimtmečių bedieviško uniformiškumo Rytų Europoje atgyja tautų sąmonė, tuo pačiu jų kalbų, kultūrų, istorijos vaidmuo atskirų kraštų Bendrijų gyvenime. Tai reiškia tikrą vertybių atradimo ir išsaugojimo procesą. Čia pat glūdi ir nauji pavojai: agresyvumas ir neapykanta tautų ir tautybių santykiuose. Pastorius Nemeth teigė, kad visose Rytų Europos šalyse mažumos patiria didelę įtampą, joms net grėsia pogromų pavojus, todėl labai svarbu surasti būdus, kaip spręsti konfliktus, nevarojant smurto. Reikia apgailestauti, kad krikščionys sudaro Rytų Europos gyventojų daugumą, bet krikščionybei nepavyko paskleisti trokštamos brolybės ir teisingumo.

* Auka bei talka lietuviškajai spaudai — parama savajai tautai.

DABARTIES ĮVYKIAI LIETUVOJE

Bendras Lietuvos ir Sov. Sąjungos pareiškimas
Lietuvių informacijos centro pranešimu, spalio 2 d. Kremliuje susitiko Lietuvos ir Sov. Sąjungos delegacijos ir po keturių valandų pokalbio paskelbė bendrą pareiškimą.

Jame pabrėžiama, kad delegacijų susitikimas yra skirtas išnagrinėti klausimams, susijusiems su oficialių dvišalių derybų paruošimu. Sov. Sąjungos delegacijai vadovavo N.I. Ryžkovas, Lietuvos delegacijai — V. Landsbergis. Pokalbiuose pasikeista nuomonėmis apie būsimų derybų problematiką ir procedūras. Visiems klausimams parengti nutartar sudaryti bendrą darbo grupę, kuriai vadovaus Sov. Sąjungos ministerio pirmininko pavaduotojas V. Ch. Dogužilovas ir Lietuvos ministerės pirmininkės pavaduotojas R. Ozolas. Ši grupė nu mačiusi per dvi savaites paruošti atitinkamus pasiūlymus.

Delegacijos susitarė tęsti darbą dėl dvišalių prekybinių-ekonominių tarpusavio santykių 1991 metais. Žinovams pavesta parengti pasiūlymus, liečiančius finansus ir Antrojo pasaulinio karo veteranus, gyvenančius Lietuvoje, taipgi ir kitus socialinio piliečių aprūpinimo klausimus. Derybų problematika ir procedūriniai klausimai numatomi nagrinėti delegacijų eiliniame susitikime.

Principinis klausimas

Lietuvos vyriausybė pabrėžia, kad tarp Vilniaus ir Kremliaus spalio 2 d. pradėti pasitarimai nėra derybos, o tik įvadas į derybas. Lietuvos nusistatymas yra, kad derybos prasidės tik po to, kai abi pusės pasirašys protokolą, apibrėžiantį tas derybas. Lietuvos siūlomame protokole tvirtinama, kad derybos vyksta tarp dviejų nepriklausomų šalių.

Susitarė tartis

Toronto "The Globe and Mail" spalio 3 d. laidoje paskelbė Reuterio pranešimą iš Maskvos, kad Lietuva ir Sov. Sąjunga susitarė pradėti formalias derybas, liečiančias Lietuvos nepriklausomybę. Šitai pareiškęs Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirmininkas V. Landsbergis. Būsiانčios sudarytos žinovų grupės įvairių klausimų aptarimams. Taipgi ruošiamas ir derybų tvarkaraštis. Šis svarbus abiejų šalių susitikimas esąs pats pirmasis po

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuvas de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças.

Mina-sombriannas, tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 V. Prudente Fone: 274-0677

Res.: 274-1886

to, kai Lietuva paskelbė nepriklausomybę kovo mėnesį. Derybų reikalu jokio skubesnio komentaro sovietai nepareiškė. Dar neseniai Maskvoje buvo kalbama, kad būtų pageidaujama Lietuvą laikyti "atnaujintos" federacijos sudėtyje. Lietuvos vyriausybės atstovaujantis kalbėtojas pareiškė, kad pasitarimo atmosfera buvo palanki.

"The Toronto Star" spalio 3 d. pranešime apie Lietuvos ir Kremliaus pasitarimus pastebi, kad ekonominiame abiejų šalių bendravime, pagal projektuojamą sutartį, Lietuva nebepriklausysianti nuo Maskvos kontrolės; bus tariamasi tik, ką iš centro pirkti ir ką jam parduoti.

Reikšmingos pastangos

JAV senatoriai ir toliau kelia Baltijos valstybių klausimą. Viel šiek tiek pajudėjo buvę atidėti trys svarstymai, liečiantys baltiečių padėtį. Du iš jų buvo nukreipti į prezidentą Bushą. Rugsėjo 28 d. Donald W. Riegle (D-MI) ir jam pritariantys senatoriai, kurių 21, laiške prezidentui pasisako už parėmimą baltiečių, norinčių dalyvauti lapkričio mėnesio Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje (CSCE) ir skatina prezidentą viską padaryti, kad Estija, Latvija ir Lietuva galėtų dalyvauti tame istorinės reikšmės suvažiavime kaip pilnateisiai nariai arba bent kaip stebėtojai.

Baltijos valstybės jau buvo prašiusios stebėtojų teisių birželio mėnesio CSCE konferencijoje. Kopenhagoje, bet prašymą atmetė danų sekretoriatas, vengdamas Sovietų Sąjungos pasipriešinimo. Riegle laiškas prezidentui įrodo, kad "suteikimas dalyvio ar stebėtojo teisių CSCE konferencijoje būtų svarbus Vakarų demokratijų pareiškimas", kartu stiprinant Baltijos valstybių padėtį derybose dėl nepriklausomybės įgyvendinimo.

Baltijos valstybių užsienio reikalų ministrai spalio 2 d., kaip Danijos, Islandijos ir Norvegijos vyriausybės svečiai, dalyvavo paruošiamajame CSCE konferencijos posėdyje.

Kiti senatoriai iškėlė rimtą susirūpinimą, kad Vokietijos sujungimo sutartyje 2 + 4 kai kas galėtų įžiūrėti JAV politikoje pokyčius, liečiančius Baltijos valstybių neteisėtą įjungimą į Sovietų Sąjungą. Tačiau senato užsienio reikalų komitete valstybės departamento pareigūnas Robert Zoellick patvirtino, jog Busho administracijos pozicija Baltijos kraštų atžvilgiu lieka kokia yra buvusi per daugelį metų ir 2 + 4 sutartis neliesianti Baltijos valstybių.

Trečiasis atidėtas svarstymas yra \$10 milijonų parama Baltijos kraštams. Pasiūlymas senate buvo priimtas rugpjūčio mėnesį, bet dar sulaukytas atstovų rū-

muose. Visa eilė senatorių šį finansinės paramos klausimą bando stipriau pajudinti. Snk.

Briuselyje rugsėjo 27 d. atidarytas Krikščionių demokratų centras. Iškilmingame atidaryme dalyvavo Europos parlamento frakcijos pirmininkas dr. Egon Klepsch tarptautinės ir vietinės spaudos atstovai, Krikščionių demokratų unijos generalinis sekretorius ir Europinio sąjūdžio vicepirmininkas Thomas Jansen bei kiti. Iš lietuvių dalyvavo Egidijus Klumbys, Lietuvos krikščionių demokratų partijos pirmininkas, Adolfas Venskus, Lietuvių krikščionių demokratų sąjungos vicepirmininkas ir Belgijos lietuviai.

Prieš informacijos centro atidarymą įvyko spaudos konferencija, kurią suorganizavo Europos parlamento krikščionių demokratų frakcijos delegacija, kuri rugsėjo 22-23 d.d. lankėsi Lietuvoje. Informacijos centras suorganizuotas ir bus materialiai remiamas Krikščionių demokratų Internacionalo ir Belgijos krikščionių demokratų (flamandų) partijos. (ELTA)

LIETUVOS PREZIDENTAS PAS PRANCŪZIJOS PREZIDENTĄ

Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirmininkas V. Landsbergis, aplankęs Norvegiją ir Islandiją, buvo priimtas ir aukščiausių Prancūzijos pareigūnų Paryžiuje.

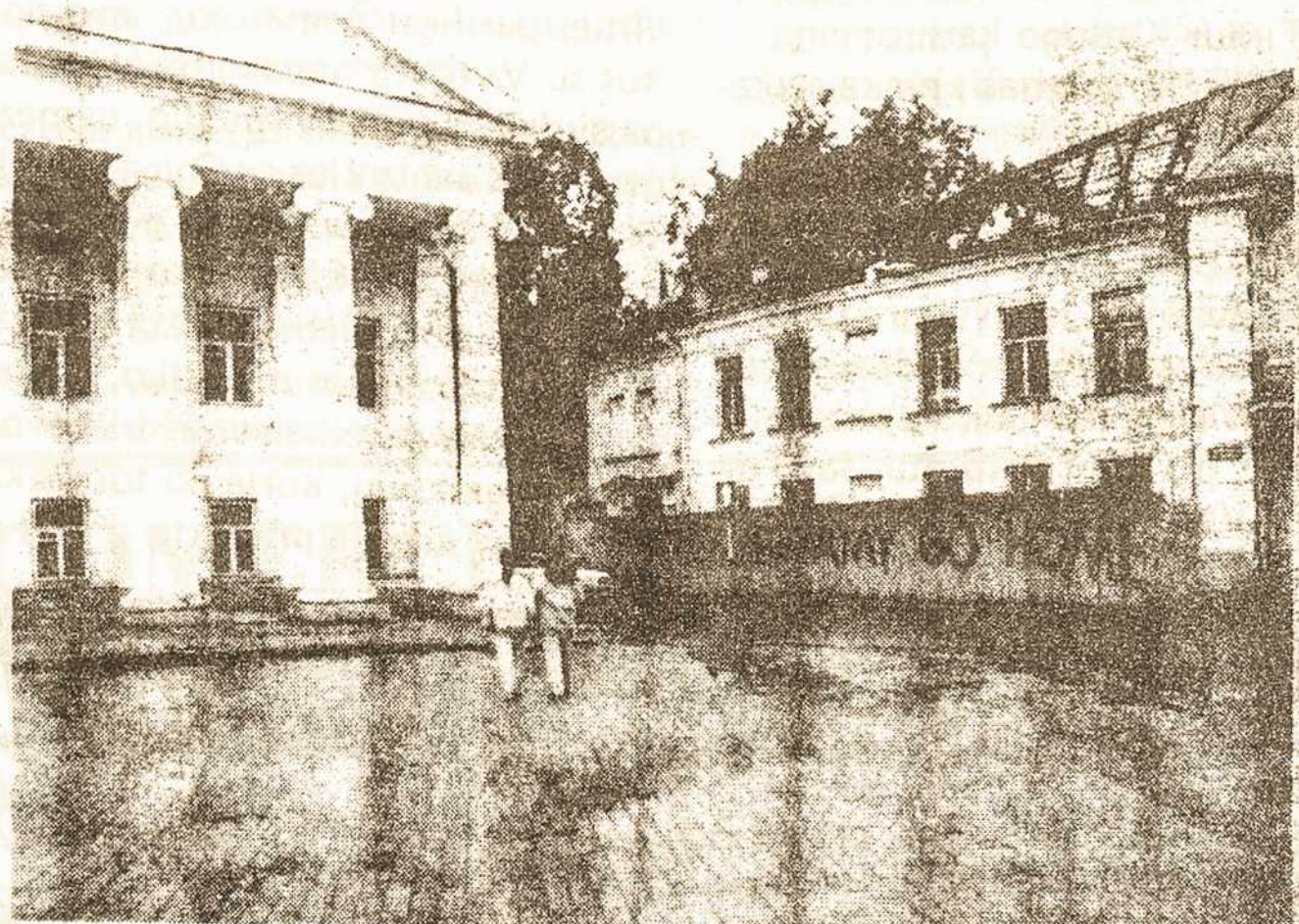
Š.m. spalio 11-14 d.d. lankėsi Paryžiuje Vytautas Landsbergis, Lietuvos Respublikos AT pirmininkas, lydimas patarėjų – S. Adomavičiaus, R. Bogdano ir sekretoriaus A. Graurogko. Jo atvykimas buvo susijęs su Socialinės istorijos instituto organizuotu pokalbiu 1990.X.11 Europos namuose Paryžiuje. Pakvietimuose buvo pažymėta, kad pokalbis vyks dalyvaujant Lietuvos Respublikos prezidentui Vytautui Landsbergiui.

Aerodrome V. Landsbergį 1990. X.11 sutiko Prancūzijos vyriausybės vardu protokolo pareigūnas, o svečio dispozicijai jo vizito metu Paryžiuje buvo duoti du šarvuoti limuzinai su policijos palyda, kaip daroma lankantis svetimų valstybių galvoms ar ministeriams pirmininkams. Tiesiai iš aerodromo V. Landsbergis vyko į prezidentūrą, kur jį, lydimą Ričardo Bačkio, Lietuvos Respublikos atstovo Paryžiuje, priėmė prezidentas François Mitterrand. Priėmė labai maloniai, ir pasikalbėjimas vyko konkrečiai bei pozityvia prasme. Užtrukęs apie 45 minutes.

Sekančią dieną, spalio 12, prezidentas V. Landsbergis, taip pat lydimas Ričardo Bačkio, buvo priimtas Prancūzijos ministerio pirmininko Michel Rocard, Užsienio reikalų ministerio Roland Dumas ir parlamento pirmininko Laurent Fabius. Pasikalbėjimai vyko konkrečiais klausimais ir buvo labai pozityvūs. Po to V. Landsbergis su R. Bačkio turėjo pasikalbėjimą su įsikūrusiu parlamente ir senate Baltijos valstybių draugystės grupių pirmūnais. Visi priėmusieji V. Landsbergį pasikalbėjimuose labai gerai buvo susipažinę su Lietuvos reikalais, ir todėl pasikalbėjimai buvo labai pozityvūs.

Prezidento V. Landsbergio programa, parengta Ričardo Bačkio, buvo labai gausi ir šalia oficialių pasimatymų, Lietuvos prezidentas pasirodė televizijoje, davė daugeliui dienraščių, žurnalų korespondentų interviu, turėjo pasikalbėjimą su prof. G. Matore, su kviestais profesoriais, nariais Lietuvių tautos gynimo komiteto, dalyvavo prel. J. Petrošiaus, Lietuvių katalikų misijos direktoriaus, Mišiose 1990.X.13 ir po to pobūvyje su lietuvių bendruomene Paryžiuje.

1990.X.14 prezidentas V. Landsbergis su savo palydovais išvyko Lietuvon. Inf.

Plakatas netoli Vilniaus arkikatedros: "Red army go home!"

Nuotr. V. Plečkaičio

VYTAUTAS DIDYSIS

VYTURYS

Pasinaudota leidiniu Vytautas Didysis
(Tęsinys iš praeito nr.)

– 14 –

Vakarų Europos įtakoje Vytautas ėmė galvoti apie naują žygį į Rytus ir ruošė jam grandiozinį planą. Bet koks galėjo būti šitas karas didelis, tokios didelės galėjo būti ir jo laimėjimo išdavos. Iš Maskvos pagalbos Vytautas negavo, su Lenkija santykiai tada buvo blogi, bet jam reikėjo išspręsti totorių reikalą, Lenkai šiame žygyje nedalyvavo, o dalyvavo tai daugiausia mozūrai ir Spyteko iš Melštono podoliečiai. Ordinas atsiuntė savo komturą su keliais tūkstančiais kariuomenės; prisijungė prie Vytauto su savo pulkais ir Tochtamyšas. Tuo būdu Vytauto kariuomenę sudarė lietuviai žemaičiai, vokiečiai, lenkai, totoriai, rusai, valakai, taigi, Vytauto vedama kariuomenė buvo internacionalinė. Pačių Lietuvos ir Rusijos kunigaikščių joje buvo per penkiasdešimt. Kadangi Vytautas savo žygiais buvo išgarsėjęs Europoj, todėl nenuostabu, kad jos geriausi karšygiai, dar bažnyčios paraginti, laikė sau užgaulę dalyvauti jo nepaprastame žygyje.

Kautynėms vieta buvo numatyta Voesklos upės apylinkėse. Vytauto karo jėgos susitelkė kairiajame upės krante. Tokios didelės krikščionių kariuomenės rytų kraštuose niekas dar nebuvo matęs. Kai Vytautas prisiartinio prie Vosoklos upės kranto, tuoj ten atvyko ir vienas Timur-Katlogo vadas Edyga ir laukė ateinant paties Katlogo. Kad išloštų laiką, Edyga pradėjo su Vytautu derėtis. Jiems besiderant atvyko ir Timur-Katlogas ir atmetė Vytauto sąlygas. Vytautas gūdraus ir apskraus chano liko tik gražiai suvedžiotas. Dabar krikščionių kariuomenė pasidarė mažesnė ir susivienijusia Edygos ir Timur-Katlogo kariuomenę. Vytautas neatsižiūrėdamas į nieką reikalavo mūšio.

Mūšis prasidėjo 1399 m. rugpiūčio mėn. 12 d. po pietų. Netrukus didelė totorių kariuomenė ant lengvų žirgų apsupo Vytauto kariuomenę ir visiškai ją sukovė. Pirmasis iš kovos lauko pabėgo Tochtamyšas, po to prikalbintas savo didikų bėgo ir Vytautas su savo broliu Zigmantu. Iš penkių dešimčių kunigaikš-

čių žuvo apie dvidešimt. Bet šitas mūšis nepigiai apstėjo ir totoriams. Jie nustojo daugybės žmonių, o pats Timur-Katlogas, gavęs mirtiną žaizdą, greitai mirė.

Vytauto žvaigždė, taip šviesi ir taip aukštai iškilusi, prie Voroklos aptemo. Puolė ir autoritetas. Tiesa, tokia padėtis buvo tik laikina, o vis dėlto ji buvo gera pakelti galvas visiems Lietuvos priešams.

Atėjus žiemai apie Vytauto nelaimę prie Visoklos, Sviatoslovo sūnus Jurgis, sumanė užvaldyti Smolenską. Jam padėjo jo uošvis. Razaniaus kunigaikštis Olegas rusiškąją bajorų partiją. Vytauto vietininkai ir bajorai, palaikę lietuviškąją partiją, buvo išžudyti. Vytautas išsiskubino malšinti sukilėlių, bet išstovėjęs keturias savaites atsitraukė. 1404 m. Vytautas antrą kartą išsiruošė prieš Smolenską, bet ir vėl paimti neįstengė. Viazmos kunigaikščiai (rytinė Smolensky žemių dalis) taip pat sukilo. Juos numalšinti Vytautas pavedė Metislavlio kunigaikščiui, kuris juos sumušė. Viazma atiteko Vytautui. Nusigandę Fominos Berozujos kunigaikščiai patys geruoju prisdėjo prie Vytauto. Susirūpino dabar ir Smolensko kunigaikštis Jurgis kuris nubėgo į Maskvą prašyti pagalbos. 1405 m. Vytautui padedant smolenskiečiams bajorams, lietuvių šalininkams, Smolenskas buvo paimtas.

Pašlijio santykiai ir su Did. Naugardu ir su Pskovu, su kuriais 1400 m. Vytautas turėjo padaryti taiką. Susitarta su Maskva ir su Tveriaus kunigaikščiu Jonu, ir tai ne be priežasties, nes tuo laiku t.y. 1401 m. rugp. mėn. Vytautas buvo praradęs Smolenską.

Vytauto pralaimėjimą pajuto ir neramusis Švitrigaila. Ramybės dėliai jam buvo atiduota valdyti Podolija, kaip Lenkijos žemė ir dar pridėta kiti Rusijos plotai. Ordinas, įgavęs dar didesnės vilties pasilikti Žemaitijoje, savo politikos su Vytautu nepakeitė. Vytautas nepaisydamas patirto smūgio, užmezgė prekybos santykius su Ryga, kad Lietuvoj pagyvėtų ekonominis gyvenimas, o norėdamas įsiteikti Ordinui, 1400 m. padarė žygį prieš Žemaičius. Tačiau Lenkijai jo stiprėjimas nepatiko. Jei tais pačiais metais pareikalavo iš Lietuvos Rusijos kunigaikščių, kurie iki tol paklausė Vytautui, kad jie prisiektų ir kad pripa-

žintų savo sričių priklausomybę Lenkijai. Netrukus atėjo ir Vytauto eilė: 1401 m. sausio 18 d. jis atnaujino Lietuvos priklausomybės aktą Lenkijai ir nuo to laiko buvo ta priklausomybė gerokai apardyta.

Kaip bebūtų, reikia sutikti su tuo, kad Voesklos mūšio išdavis tuo tarpu suardė Vytauto planus: jis turėjo laikinai atsisakyti nuo sumanymo užvaldyti Maskvos kunigaikštiją ir visus Europos Rytus, paskelbti Lietuvos nepriklausomybę ir suruoti mirtiną smūgį Ordinui

Vytautas, apsitvarkęs šiek tiek santykius su Lenkija ir sustiprinęs padėtį viduje, vėl ėmė nesutikti su Ordinui. Nors Vytautas, darydamas Salyno taiką ir buvo pavesęs žemaičius, bet jie geruoju naujiems šeiminkams nepasidavė. Diplomacija padėtį neišsprendė. Ordinas Vytautą apskundė popiežiui, kad šis nedrįstų daryti krikščionims skriaudą. Ir štai Ordino kariuomenė užpuolė Lietuvą, o žemaičiai išvijo kryžiuočius iš savo krašto (1401).

Ordinas, nieko nelaimėjęs ginklų kovoje, pralaimėjo ir diplomatijoje. Popiežius Bonifacas IX, paveiktas Vytauto ir Jogailos skundu, išleido bulę, griežtai uždrausdamas jam puldinėti Lietuvą (1403). Kryžiuočiai tada ėmė kitų kelių ieškoti. (Bus daugiau)

UŽ LIETUVIŠKĄ KNYGĄ IR SPAUDĄ LIETUVIAI TIEK DAUG KOVOJO IR KENTĖJO. DABAR LIETUVIŠKĄ KNYGĄ STOVI IR DULKA KIOSKŲ LENTYNOSE, LAUKDAMA KOL KAS JĄ NUPIRKS.

PARDUODAMI

MARŠKINĖLIAI

SU LIETUVIŠKA VYTIM IR RAŠU
"LITUANIA LIVRE"

Užsakymai "MŪSŲ LIETUVOJ"

MŪSŲ LIETUVOS PRENUMERATA GALIMA UŽSIMOKĖTI TAIP PAT V. ZELINOS PARAPIJOS KLEBONIJOJ

ANGIE

GIRCKUS & CIA. LTDA.

CONFECÇÃO MASCULINA E FEMININA

Rua Solon, 773
CEP 01127

Fona: 221-6377

São Paulo — Capital Bom Retiro

MODAS

AMŽINO IŠALO ŽEMĖJE

DALIA GRINKEVIČIŪTĖ
LIETUVIAI PRIE LAPTEVŲ JŪROS

(Tešinys)

Nė į vieną iš šių klausimų atsakyti negalėjau neišduodama žmonių, kurie mums padėjo. Todėl iš karto pasakiau: teisybės sakyti negaliu, meluoti nenoriu. Už gerumą ir kilnumą taip neatsimokama. Kai dėl motinos, galiu pasakyti tik tiek – mirė 1950 m. gegužės 5 d. Manimi, žinoma, nepatikėjo. Reikalavo pasakyti gydytojų pavardes, kokiose kapinėse, kokio pavarde palaidota. Ir į šiuos klausimus atsakyti aš taip pat atsisakiau. Po poros dienu tardytojas triumfuodamas mane "demaskavo": patikrinti visi Lietuvos CBAI biurai ir nustatyta, kad tą dieną tokio amžiaus moteris Lietuvoj nemirė. Mamytės mirties faktas buvo atmetas kaip melagingas. Na ir ačiū Dievui. Pastebėjau, kad jie niekada netiki teisybe. O labiausiai bijojau, kad nesužinotu, kur mamytė palaidota, nes tada tuoj pat darytu palaikų ekshumacija.

Kadangi tardymas visiškai nežengė į priekį, nuolat keitėsi tardytojai. Į tardymą kviesdavo beveik kiekvieną naktį, tik pradėjus miegoti. O šeštą ryto jau signalas keltis. Dieną net sėdint prisnūsti negalima – tuoj baudžia. Miego trūkumas labai vargino.

Savaitėmis su tardytojais tūpčiojome vietoje. Galų gale, išvarginę mane ir patys save, tardymą užbaigė tuo, kuo ir pradėjo.

Gydytojai, gydė mano motiną, žmonės, kurie mums teikė prieglobstį, slėpė, nenukentėjo! Dauguma jų tebėra gyvi ir gyvena Kaune ir Vilniuje. Saugumo įsitikinimu, mamytė tebebuvo gyva ir jos aktyviai ieškojo iki 1953 metų.

Kartą, apie 5 val. vakaro, man buvo liepta apsirengti ir išeiti iš kameros. Koridoriais laiptinėmis prižiūrėtojas mane išvedė į kalėjimo kiemą. Nesupratau, kur mane veda. Priėjome kalėjimo vartus. Prie durų, vedančių tiesiai į gatvę, laukdamas manęs stovėjo elegantiškas ir gražus maždaug 27-28 metų vyrškis. Maloniai šypsodamas pasisveikino ir paprašė eiti su juo, bet rankų nelaikyti už nugaros. Paprasčiausiai stumtelėjo duris, ir mes išėjome į Mickevičiaus gatvę. Buvo rudens vakaras. Žmonės ėjo iš darbo, užsukdavo į parduotuves. Studentų būrys išbėgo iš fakulteto rūmų. Atsidūrėme tarp praeivių. Gražus ir be galo brangus buvo mano gimtasis Kaunas tą rudens vakarą. Ėjome tylėdami ir neskubėdami. Karo muziejaus sodelyje prisėdome ant subliuko. Man vis atrodė, kad aš sapnuoju. Kas padovanėjo man šį paskutinį pasivaikščiøjimą po gimtąjį miestą? Paskui įėjome į patalpą Donelaičio ir Gedimino gatvių kampe. Tarnautojų nesimatė. Įėjome į vieną iš kabinetų. Atsisėdome. Mano malonusis palydovas paklausė, ar aš nenorėčiau gyventi Kaune ir legaliai ir mokytis? Pasirodo, tai visai papras-ta. Jeigu noriu, tai artimiausiomis dienomis mane paleis iš kalėjimo. Bylos į Maskvą nesius. Ir į Jakutiją atgal važiuoti taip pat nereikės. Aš paprasčiausiai eisiu į namus. O iš manęs reikės labai nedaug – tik nedidelės pagalbos organams.

Viskas aišku. Aš tikriausiai turėsiu iėiti į savo tėvų draugu ir pažįstamų namus. Jie atidarys duris draugui, o iš tikrųjų išliaus gyvatė, pasi-

ruošusi be gailesčio paleisti juos Sibiro kančių keliais. Dabar aš supratau, kas mano malonusis palydovas.

Pasakiau, kad renkuosi savo 3 metus lagerio už pabėgimą ir grįžimą į Jakutiją. Jis santūriai šypstelėjo ir paaiškino, kad aš truputį klystu dėl bausmės: manęs laukia ne treji metai lagerio o 20 metų katorgos, ir aš pati sau nuosprendį pasirašiau. Padavė man popieriaus lapą, kuriame iš tikrųjų buvo mano parašas. Ir aš prisiminiau: Jakutske visiems tremtiniam buvo pranešta, kad pagal naują įsaką pabėgimas iš tremties bus baudžiamas iki 20 metų katorgos. Kaip ir visi, aš taip pat pasirašiau, kad naująjį įsaką skaičiau. Netrukus pabėgome. Ir štai dokumantas čia. 20 metų katorgos... O dabar man dvidešimt treji. Galas net mintim neapčiuopiamas. Gražinu dokumentą. Pasaulis ima kažkur grimzti. Pašnekovas tylėdamas laukia.

Tai štai kas man padovanojo šį nuostabų pasivaikščiøjimą. Parodė ir akimirka leido pajusti gyvenimą, kuris iš manęs atimtas visiems laikams, kurio niekada nebus, bet kurį siūlo mainais už garbę ir sąžinę.

Paprasčiau nuvesti mane atgal į kalėjimą. Išbuvus pusmetį Kauno tardomajam kalėjime, atėjo iš Maskvos ypatingosios komisijos nuosprendis.

Mane nuvedė iš kameros į kabinetą. Jame buvo du saugumo karininkai. Perskaitė nuosprendį: už pabėgimą – 3 metai lagerio. Atlikus bausmę, gražinti į Jakutiją.

Po nuosprendžio pasirašyti atsisakiau. Į klausimą, kodėl, atsakiau, kad šis nuosprendis neturi jokio juridinio pagrindo. Ištrėmimas yra bausmė. Ištrėmti gali tik teismas už nusikaltimą. Mane ištrėmė vaiką be jokios kaltės ir teismo, vien dėl to, kad gimiau toj, o ne kitoj šeimoj. Todėl ir savo išvykimo iš Jakutijos nelaikau nei pabėgimu, nei nusikaltimu. Nuosprendžio nepripažįstu.

"Mes priversim jus pasirašyti", – pareiškė saugumo papulkininkas ir liepė pakvies-ti kalėjimo viršininką. Bet jiems teko surašyti aktą dėl atsisakymo pasirašyti. Netrukus per Vilniaus ir Maskvos kalėjimus mane atvezė į Gorkio sritį, Suchobezvodnojos stotį, Unžlaga, kur aš turėjau atlikti bausmę.

Lageris mane nustebino gausybe puikiu ir šviesiu žmonių. Atrodė, kad Stalinas čia uždarė šalies prota, garbę ir sąžinę. Kalėjo mokslininkai, konstruktoriai, kino ir teatro aktoriai, dėstytojai, gydytojai, studentai ir kt.

Marija Aleksandrovna Goldman-Zeliabovskaja, Maskvos universiteto prancūzų literatū-

ros dėstytoja (kartu su vyru – vaikų literatūros specialistu nuteisti už neišspausdintos literatūros laikymą) po darbo mums iš atminties skaitė prancūzų literatūros kursą.

Dažnai prisimenu maskvietį Borisą Vorobjovą, nuteistą 8 metams už dalyvavimą Maskvos aviacijos instituto pagrindiniame studentų būrelyje, kuriame jie nagrinėjo Rusijos istoriją ir revoliucinį judėjimą. Skaitė Belinskį, Černyševskį, Pisarevą, Lenina. Padarė išvadą, kad Stalinas neteisėtai užgrobė valdžią, yra nusikaltėlis, sunaikinęs ir tebenaikinantis milijonus geriausių šalies žmonių, MGB troško išpūsti procesą ir reikalavo iš tardomųjų studentų melagingų parodymų prieš dėstytojus. Tardant Borisą Vorobjovą, dalyvavo pats Berija. Šių tardymų prisiminimas – tuščia viena akiduobė. Ištisomis dienomis jį laikė mūrinėj "spintpj", kurioje buvo iki kelių vandens. Bet kruvinasis budelių karalius, saugumo ministras, dvikova su 19 metų studentu pralaimėjo: melagingu parodymu neišgavo.

Lagerio zonos pakraštyje buvo viena mano labai mėgstama vieta – nedidelis plotelis, kuriame kaip niekur kitur augo nepaprastai vešli ir graži žolė. Čia ir paukščių kartais atskrisdavo, buvo tylu ir ramu. Mane stebino, kodėl čia tokia graži žolė. Vienas senas kalinys kartą man paaiškino, kad 1941–1945 m. čia buvo dar ne lagerio teritorija ir toje vietoje buvo laidojami mire, sušaudyti ir nušauti kaliniai.

Dabar aš čia ateidavau su ypatingu jausmu. Ši vieta – kiekviena žolytė, kiekviena gėlytė – man atrodė šventa. Džiaugdavausi, kai čia atskrisdavo pačiulbėti paukšteliai..

Ilsėkitės ramybėje. Nežinomi Kankiniai..

1953 m. vasarą iš lagerio mane išveže atgal į Jakutską. Vežė etapu tris mėnesius per Sverdlovsko, Novosibirsko, Irkutsko ir Kirensko kalėjimus; Novosibirske, šalia senojo kalėjimo, buvo išmūryti pamatai ir pradėtos sienos naujam persiunčiamajam kalėjimui. Iš visko matėsi, koks tai turėjo būti grandioziškas pastatas ir kiek šimtų tūkstančių žmonių būtų per jį perėję, jei ne Stalino galas. Kokie didingi buvo gulago imperijos užmojai...

Rugsėjo mėnesį atsidarė Jakutsko kalėjimo vartai ir mane išleido į "laisvę". Pirmą kartą ėjau be sargybos, buvo kažkaip neįprasta, vis atsisukdavau. Pradėjau dirbti, Ir štai vėl netikėtas likimo posūkis: 1954 m. liepos mėnesį mane staiga iškviėtė į Jakutijos vidaus reikalų ministeriją ir paklausė, ar aš kada rašiusi Berijai. Berija tada buvo jau sušaudytas.

GERIAUSIAS BŪDAS UŽSIMOKĖTI MŪSŲ LIETUVOS PRENUMERATA, tai išrašyti čekį Petras Rukšys vardu ir pasiųsti paprastu paštu.

COMERCIAL SUEZKAS LTDA

BEBIDAS FINAS EM GERAL, NACIONAIS E ESTRANGEIRAS

WISKIES - CHAMPANHES - CONHAQUES - LICORES - AGUARDENTES
CERVEJAS - REFRIGERANTES - SUCOS - AGUAS MINERAIS - ETC.

ACEITAM-SE ENCOMENDAS PARA FESTAS EM GERAL
CASAMENTOS, BATIZADOS, ANIVERSARIOS, CONFRATERNIZACOES, ETC.

PROGRAME SUA FESTA E
DEIXE AS BEBIDAS SOB NOSSA RESPONSABILIDADE.

Rua Manaiás, 7 - CEP 03140 - Fone: 215-6227 - Vila Zelina - S. Paulo

Antanas Augustaitis

PAGERBIMAS MOK. F. GIRDAUSKUI

*Kur gi tu eini?
Palieki dainos šaką.
Tavo širdis brangi,
Atverė lietuvių taką...*

Mokytojas, muzikas p. FELIKSAS GIRDAUSKAS, gimęs 1907 met. rugsėjo mėn. 25 d., Šakių apskr. Žvirgdaičių vals. Žėglių k. Ėjęs mokslus Šakių ir Kudirkos Naumiesčio gimnazijose. Ten pat baigęs mokytojų kursus. Ilgai mokytojavo Vilkaviškio apskr. mokyklose iki išvažiuojant 1937 met. į Braziliją.

Atvykęs Brazilijoje – San Paulyje užėmė mokytojo vietą Vila Belos ir Vila Anastazijos lietuvių mokyklose, čia mokytojavo iki II-jo Didžiojo Pasaulinio karo.

Tad mielas mokytojau, muzike ir ietuviškos dainos mylėtojau atsiprašau – gal užgausiu tavo jautrios širdies sandėlio dainų skambesį ir kartu su visais kurie tave myli ir gerbia, lenkiamės iš tavo tekančio nuopelnų upelio, atsigerti ir atvėsinti toli paliktos atgėivinančios gimtosios žemės – Lietuvos ilgesio troškuliui...

Mielas tautietis p. F. Girdauskas nudildinęs mokslo slenksčius, tapo iškilnus mokytojas. Bet nuo vargų lopšinė, paveldėjo motulės liūliavimą, jos balso akordus, ar byrančias sergančiam kūdikėliui jos ašaras. Iš prigimties jau muzikas, dainos gerbėjas, paveldėjęs didelį talentą ir jautrią klausą. Nes jautrumui, tik jam žemėje skirta išlikti – it dainai plasnojančiai neišmatuotuose ekranuose.

Daug lietuvių šeimynų buvo apsisotę Mookos rajone. Ir čia jau gyvavo Lietuvių Sąjunga Brazilijos, kuri valdė San Paulio mieste lietuvių mokyklas, Nepriklausomos Lietuvos išdu pastatytas.

A. A. Prel. kun. P. Ragažinsko jėgomis sukurtas Lietuvių Katalikų Šv. Juozapo Bendruomenės choras. Šis nestengdamas aptarnauti pamaldose, dviejose bažnyčiose, t.y. pranciškonų Šv. Antano (Canindé) ir naujoje pastatytoje Šv. Juozapo lietuvių bažnyčia (V. Zelinaj).

Jaučiant taip didelę stoką net būtinai reikėjo kito. A. A. Prel. kun. Aleksandro Armino dėka ir dideliu iniciatyvos užsimojimu buvo suorganizuotas choras pasišventusių dainos lobiams jaunųjų choras, pakrikštytas "Vytis" varcu. Pats A. A. Pr. kun. Arminas pasilikdamas jo globėju. Šiam chorui davė repetitijoms vietą: – Lietuvių Sąjunga Brazilijoje, Dr. Vinco Kudirkos mokykloje.

Šį chorą vadovauti, mokyti, lepinti direktoriauti buvo pakviestas mok. muz.

F. Girdauskas – atsitiko 1937 metais.

Kuris neapsakomu darbštumu rové piktžoles, kad iškilmingai augtų ir bujotų, jo lavinamas Vyčių choras. Nes Mookos raj. mažai buvo apgyvendintas ir skurdus. Gatvės negrįstos, visur purvas, be susisiekimo. O choristai, daugiausia buvo fabriku darbininkai ir šie pamylėję lietuvišką dainą, skubėdavo iš fabriku net alkani repetitijoms per lietu ir raudono molio klampynes.

Tai nuopelnai ir kruopštaus darbo vaisiai, brangaus choro dirigento muz. F. Girdausko, kuris su švelnia šypsena, kaip tėvas, visus vienodai glaudė, gerbė ir mylėjo. Mokėjo sugyvendinti it vieną šeimą, jausdamas savo širdyje, kiekvieno žavesius ir vargus. Tai buvo nelengvi choro pirmieji užsimojimai, kuomet audrų vėjai pūtė, nešdami smiltis, ne tik į akis – net į gerklę...

MUZIKAS FELIKSAS GIRDAUSKAS

Šis muzikas ir Vyčių choro dirigentas F. Girdauskas, pilnas energijos, kantrybės ir jaunystės jėgų, žinojo kas ir ko iš jo laukia. Ne tik giedoti bažnyčiose, bet reiks iškelti choro vėliavos gaires mieilai San Paulio lietuvių kolonijai ir svetiemiems. Greitu laiku, padedant išvermingiems choristams, susilygino o gal ir pralenkė ne vieną stambų dainų ansamblių. Net keletą kartų buvo per mažą San Paulio (municipal), didžiojo teatro erdvę, Vyčių choro dainos melodijoms. O kiek koncertų? Viešų pasirodymų, apdainavimo mielosios Lietuvos pagerbimus, dainavo ir skleidė Tėvynės vardą per radiją.

Nes žmogus dainoje suranda savo svajones, numalšina skaudžius liūdesio žingsnius, nuopelnus ir norus, jaučia paliktą gimtinės alsavimą ir grožį, pasilikęs ilgesyje. Dainos sujungtieji balsai ir melodijų neapsakomo švelnumo, ne vieną širdį traukia kaž kokia energija – magija prie savęs, susivienija pasaulis be jokių

ribų, džiaugsmo ar skausmo ašarų jūrose

Apgniaužęs savo baisybėmis II-sis Didysis Pasaulinis karas, visiems padarė daug skriaudų, ypač paguldė milijonus sielų amžinybėn. Iš šio pragaro neišsisuko nei Vyčių choras. Karo laike Vyčių choras buvo išvytas iš L.S.B. patalpų. Vos pražydėjęs pumpuras prisiglaudė prie vengrų mokyklos Av. Paes de Barros. Po kiek laiko L.S.B. pajutus, kad blogai pasielgė – prašė chorui sugrįžti. Choras sugrįžo, kur ir liko užkastas ir liūdnei palaidotos protėvių melodijos, su nemaloniais prisiminimais...

Chorvedžiai kurie tik dribo laikinai, – J. Stankūnas, išvyko 1949 m. į U.S.A., Aleksas Ambrozaitis, J. Antanaitis, net iš Š. Amerikos pakviestas kompozitorius J. Strolia, kuris po poros metų grįžo atgal. Šias dideles spragas visuomet užpildė su geriausiu noru ir meile chorvedis F. Girdauskas. Ir tiktai jo dėka, nusipelnusiomis jo krūtinę puošiančiomis šviesomis, dar retkarčiais girdime lietuviškos dainos ir giesmių skambesį.

Ir kas jo nepažįsta, ir kam nepavydėjęs su nuolankia šypsena, gera nuotaika, malonų žodį ir pagyrimą? ... Didelis S.P. lietuvių gerbėjas ir turtuolis geriausių darbų.

Negalime pamiršti – vos negestantioms kibirkštims L.K.B. chorui, su mielu noru apsiėmė paimti jo vairą, vienas kruopštus choristas ir stambus muzikos mėgėjas p. Viktoras Tatarūnas. Kuris neišmanomu kantrumu ir didžiai pasiaukojęs chorvedis P. Dievo ir Lietuvos garbei. Neišsekamomis jėgomis tęsia gilią kietam pūdime dainos vagas, iki šių dienų, su brangiu Liet. Kat. Bendruomenės pasišventusiais choristais.

Tad S.P. lietuvių kolonijoje surastas paparčio žiedas...

Mielas Tautieti, mokytojau, chorvede p. F. Girdauske priimk ne tik mūsų, bet ir iš Aukšto Dangaus Visagalio gėrybes, kurios nesibaigiančiu amžiu šaltiniu, lai suteikie, laimės žiedus, geriausios sekmes, ypač stiprios sveikatos, kurios nusielpinės mūsų tarpe.

Dejuoju, kaip paukštis pašautas emigracijos audroje, skraidančių svajonių sparnuose, tik jaunystės skeveldros priemeną mūsų lietuvių kolonijai – poeto A. Baranausko verksmu:

Visa prapuolė: tik ant lauko pliko kelios pušelės apykrevės liko...

DU KLAUSIMAI LAIKRAŠČIO SKAITYTOJUI:

1. AR ATNAUJINOTE MŪSŲ PRENUMERATA ?
2. AR NETURITE GIMINIŲ – DRAUGŲ, KURIEMS GALĖTUMĖTE UŽSAKYTI M.L. ?

ŽINIOS IŠ RIO

Rio de Janeiro ir apylinkių lietuviai, skaičiumi kiek sumažėję, amžiuje visi kiek pakilę, dabar organizuojasi į tam tikrą „Lietuvos tautinę ir kultūrinę atstovybę“.

Suprantama, kad garsusis Rio didmiestis turi būtiną reikalą, tokios ar kitos atstovybės pravažiuojantiems lietuviams, ypač tiems – iš Lietuvos, o taip pat atsikūrianties Lietuvos gerbėjams bei užtarėjams, nes „Lietuvos Pilnos Laisvės Atgavimas“ yra tik prasidėjęs, ir yra reikalingas bet kieno ir bet kokios talkos. Reikalingas, tad, ir lietuviškos atramos taškas – kontaktų palaikymui ir bet kokios veiklos išvystymui.

Kita gera naujiena yra CORREIAS, RJ. (14 km. atstumu į šiaurę nuo Petrópolio, RJ.) lietuviškos OAZĖS atsiradimas, labai svarbus kai kuriems svečiams iš Lietuvos, o taip pat, kaip susibūrimo ir atgavos Centras, vėsesniame kalnų klimato.

Tos svetingos Oazės įkūrėjai yra plačiai žinomi, sėkmingieji verslininkai, p.p. Otto ir Aušra Šimkevičiai. Jų pastovi gyvenvietė yra Petrópolyje (Rua Mons. Baccelar, 31 – 303) 25.685 – Petrópolis, RJ. >

„Sitio Correias“, RJ. dabar turi ir savo pastovią, laimingą gyventoją – p. Oną Žvironienę, 80-metę, kadaise gyvenusią Mesquita, RJ, miestelyje.

Kai kas pasakė, kad šis kurortinis Centras, gražiai, erdviai suplanuotas ir išstatytas, yra kas tai visai naujo, viltingo, prasmingo ir visai Rio lietuvių kolonijai, ir pačiai atgimstančiai Tėvynei Lietuvai.

Kaip svečias iš toli ir savo tolimų parapijiečių lankytojas, kun. Petras Urbaitis, džiaugiasi galėjęs atpažinti mielus šeimininkus ir susipažinti su ta nauja idealia lietuviška „SODYBA CORREIAS“.

Misijonierius dėkoja dosniems šeimininkams ir už pavėžinimą ir už kvietimą ilgesniam laikui atvykti.

Tarp tos dienos (X.21) svečių iš Rijaus buvo p. Vilius Kyzelis su ponia Stase, ta rūpestinga Catumbi lietuviškų monumentalinių kapinių prižiūrėtoja ir Pamaldų už Lietuvą organizatore.

Trečioji svari naujiena yra „Pastoral de Saúde“ – Sergantiems Globos Komi-

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga Lithuanian World Youth Association

1011 College Street, Toronto, Ontario, Canada M6H 1A8 (416) 588-8141

VII-TAS PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS VII CONGRESSO MUNDIAL DA JUVENTUDE LITUANA

Gruodžio 18, 1991 – Sausio 8, 1992

18 de Dezembro de 1991 – 8 de janeiro de 1992

Argentinoje, Urugvajuje, Brazilijoje – Pietų Amerikoje
Argentina, Urugvai, Brasil – América do Sul

PRIEŠ REGISTRACINĖ ANKETA FORMULÁRIO DA PRÉ-INSCRICÃO

Ši prieš registracinė anketa turėtų būti išpildyta asmenų galvojančių dalyvauti 7-tame Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese, Pietų Amerikoje – Gruodžio-Sausio, 1991–1992 m. kaip oficialiu atstovu, dalyviu ar turistu. Šias formas išpildę gaus daugiau informacijų tiesiogiai Kongreso datoms artinant. Dėl informacijos kaip tapti Atstovu, prašoma kreiptis į jūsų krašto ar vietovės Lietuvių Jaunimo Sąjungą arba Lietuvių Bendruomenę.

Deverão ser preenchidos formulários de pré-inscrição por aqueles que desejarem ser atstovas (representante oficial), dalyvis (participante), ou turista, que se encontram na Paróquia S. Casimiro, rua Juventus, 28, Parque da Moóca (tel. 273-0338) e na Paróquia S. José de Vila Zelina, Praça República Lituana (tel. 63-5975). Aqueles que os preencherem receberão mais informações sobre o Congresso, com a sua aproximação.

Aqueles que desejarem informações de como se tornar atstovas (representante oficial), podem se dirigir à direção da Jaunimo Sąjunga ou à Comunidade Lituana. tet susilipdimas.

To komiteto nariai dabar palaikys tarpresnius tarpusavio ryšius, ypač p. Petro Babicko lankymo ir priežiūros reikalu.

Tiesa, p. Babickui yra siūloma nauja gyvenvietė Guara Parí, E.S. kurortinėje aplinkoje, netoli Teresopolio.

D.G. kun. Mečislovas Valiukevičius, „Irmės Missionários de Fátima“ kongregacijos įsteigėjas, dabar gyvenantis São Gonçalo, R.J., Fatimos Misijonierių Centre, yra ilgametis p. Petro Babicko gerbėjas, o dabar, per jo įsteigtą kongregaciją, siūlosi būti ir dosnus savo tautiečio globotojas.

Šiuo tarpu, p. Babicko finansiniais reikalais nuoširdžiai rūpinasi p. inž. Aleksandras Valavičius. Jis administruoja ČIKAGOS LIETUVOS DUKTERŲ šimto dolerių mėnesinę paramą ir mūsiškės Sąjungos-Aliança priedinę pagalbą.

Mūsų, dabar beveik 88-mečio, p. Babicko, savaitinis lankytojas, kol jo paties sveikata leis, yra: Sr. Agostinho Pinto

Trav. do Mosqueira 25 apt.5
Lapa, Rio de Janeiro - RJ.
Emergencijos telefono numeris:
(021) 224-0634

Be to, p. Juozas Mieliauskas ir ponia Olga iš Ipanemos, taip pat pasistengs dažniau į Duque de Caxias nuvykti.

Kaip Damas Salesianas atstovė Rijuje, p. Babicką jau lankė ir lankys p. Bronė Vyčas.

Liet. Bendruomenės – Rio filialės pirmininkas p. adv. Antanas Gaulia, surado dvi braziles moteris ir vieną „pedreiro-mūrininką“, kurie darys, ką galės, p. Babicko namuko švaros palaikymui.

Žinotina, kad, pavyzdžiui, Sanpauly yra apie 30.000 gatvių be vardo. Tuo remiantis, išėjo rimtas pasiūlymas iškelti Rio de Janeiro lietuvių Matriarkės, Uršulės Gaulienės, atmintį, išgaunant vieno gatvės užvardinimą, nusipelnusiai ir Lie-

tuvai ir Brazilijai Velionės, o dar kitą gatvę užvardinti Savanorio Kūrėjo ir įžymaus Rio lietuvių veikėjo Igno Dubausko atminimui. KPU.

KALBĖK LIETUVIŠKAI!

CURSO LITUANO - Fone: 273-0338

Evaniida Alionis
Sandra Mara G. T. Castro
ADVOGADAS

PRAÇA SANTA HELENA, 81 VILA PRUDENTE
TEL.: 914-4950 SÃO PAULO

MŪSŲ ŽINIOS

AUKOJO ML-VAI

Dosnia auka parėmė mūsų savaitraščių APOLINARAS JOČYS su Cr.10.000. Kiti nuolatiniai ML-vos rėmėjai yra Aušta ir Otto ŠIMKEVIČIAI, kurie per kun. Urbaitį paaukojo mūsų spaudai Cr.10.000.

Mūsų mieliems aukotojams ir spaudos rėmėjams širdingas ačiū.

PRANEŠIMAS IŠ VILNIAUS

"Tėviškės Draugijos" pirmininkas Vaclovas Sakalauskas pranešė, jo inicijavo ir globa, iš Vilniaus atvyks pas mus Ansamblis "VILNIUS". Ansamblių vadaro Antanas Smolskus (vadovas), Lina Naikelienė, Jolanta Čiurėlaitė, Antanas Valuskas ir Aislinas Malikėnas.

Ansamblio koncertas numatomas lapkričio 30 d., penktadienį, 20:00 val. Seselių Pranciškiečių salėje, V. Zelinoj.

LIETUVOS MENINKAI BRAZILIJOS

Kaip jau buvo rašyta užpraėjusio mėnesio numeryje. Į Braziliją yra atvykęs Šiaulių KAMERINIS CHORAS. Šis choras buvo pakviestas dalyvauti 15-jame Tarptautiniame Choro Festivalyje, kuris vyko Porto Alegre mieste, spalio 19-24 dienomis. Šiaulių kamerinis choras "POLIFONIA" turėjo privilegiją atidaryti festivalį su Lietuvos Respublikos Kultūros vice-ministro Vytauto Geidamavičiaus sveikinimo žodžiais ir choro sugiedotu Lietuvos himnu bei "Marija, Marija".

Tikimės greitai laiku gauti žinių ir laikraščių iškarpių apie festivalį ir mūsų choro laimėjimus.

Gaila, kad mūsų kolonijos finansai neleidžia finansuoti choro atsilankymo São Paulo. Savaitgaliui atvyko iš Porto Alegre trys atstovai: Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijos vice-ministras Vytautas Gaidamavičius, Šiaulių miesto Tarybos pirmininkas Jonas Tručinskas ir Nacionalinės filharmonijos ansamblių direktorius Gintautas Kėvišas. Svečiai dalyvavo lietuviškose pamaldose V. Zelinoj ir vakare Sąjungoj jų garbei surengtame priėmime.

ATVYKO IŠ LIETUVOS

Pas Anele ir Joną ŠEPETAUSKUS iš Lietuvos atvyko giminės Danutė Taršelienė ir Antanas Burokas. Svečiai su Jonu ir Anele buvo Sąjungoj praeitą sekmadienį svečių iš Lietuvos priėmime.

VIDEO LIETUVA

Parduodama vaizduojanti (video cassette) VIII LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ šventė 1988 m. Hamiltone, Kanadoj. Kreiptis į šv. Kazimiero parapiją, Rua Juventus 28 - Mooca. Tel. 273-0338

Kviečiame į Bazarą Lietuvai

PIETUS

lapkričio mėn. 18 d. 12:30 val. Jaunimo Namuose, V. Zelinoj.

Bilietus reikia įsigyti iš anksto. Toliau gyvenantys gali užsisakyti tel. 274-1354; 274-9924 iki lapkričio 6 dienos.

Bazaro rengimo komisija

MISIJAS IR MISIONIERIŠKAS ŠVENTOVES PRISIMENANT

Visi žinome, kad Brazilijos Tautinė šventovė APARECIDA DO NORTE, SP: yra nuostabi pastoviai gausiais pamaldininkais, atvykstančiais iš viso milžiniško krašto, o taip pat ir iš užsienių. Turėjau laimę ten atšvęsti mano kunigystės 50-metį, primenant pamaldininkams Lietuvą Tėvynę mūsų.

Šventovė yra puikiai aptarnaujama Redemptoristų kunigų, įsteigtų garsiojo bažnyčios Dakto, Moralisto, Sv. Alfonso de Liguori.

Redemptoristai nuo pat kongregacijos pradžios pasižymėjo kaip uolūs liudies misionieriai.

Jie tokie dabar reiškiasi ypač Aparecidoje. Piligrimus aptarnauja apie 20 kunigų ir 10 brolių. Pačią šventovę prižiūri trys pastovūs inžinieriai – architektai ir apie 60 šventovės sargų, darbininkų.

Minint kunigystės 50-metį, kun. Petras M. Urbaitis SDB, Brazilijos Tautinėje Šventovėje Aparecida, SP.

Jeigu kas norėtų pasijusti pilnai perpildytoje šventovėje, ir ne vien sekmadieniais, beto, šeštadieniais, ir dažnomis ilgų savaitgalių dienomis, turi atvykti, gal net keliom dienom į Aparecida.

Rio de Janeiro didmiestyje pamaldžiausia šventovė, labai lankoma ypač jaunimo, yra "Nossa Senhora de Copacabana", prie Copacabana alėjos ir Rua Hilário de Gouveia, visai arti Atlanto.

Toje šventovėje, atsitiktinai, man teko aktyviai dalyvauti ir koncelebruoti praeitą sekmadienį (X.21) Pasaulinių Misijų Dienos progą, ir ten priminti ne tik gausiausių gyventojų skaičiumi misijų kraštą – Kiniją, su jos virš pusantro milijardo gyventojų.

Kinijoje randasi tik apie 5 milijonai katalikų ir, kiek menkesnių skaičiumi, įvairių denominacijų krikščioniškų bažnyčių. Kaip paprastai, pamaldūs dalyviai labai džiaugiasi, net ovacijas kelia, išgirdę maldą "Sveika Marija" kinietiška – kantonietiška. Pietų Kinijos 500 milijonų kalba, Kančono tarmė, su savo devyniomis melodinėmis fleksijomis yra tikra "paukščių kalba".

Norintieji tą kalbą išmokti privalo turėti gerą klausimą ir bent porą metų, ją, ten, ant vietos, praktikuoti. Misionieriams ta kalba yra viena iš didžiųjų apaštalavimo problemų.

KPU

UŽSIMOKĖJO UŽ "ML"

Francisca GARŠKO	Cr.1.000,00
Marcos LIPAS	Cr.1.000,00
Apolinaras JOČYS	Cr.10.000,00
Elena BUITVYDAS	Cr.1.000,00
Otto-Aušta ŠIMKEVIČIUS	Cr.10.000,00
Ona ŽVIRONAS	Cr.1.000,00

PARDUODAME
AUTOMOBILIAMS
LIPINĖLIUS
VĒLIAVĒLES
ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJ

VENDE-SE
ŽODYNAS
DICCIONARIO
PORTUGUÉS-LITUANO
LITUANO-PORTUGUÉS
Na paroquia São Casimiro
Rua Juventus 28, Tel: 273-0338